

ZASTUPNIK U EUROPSKOM PARLAMENTU DAVOR ŠKRLEC

Zeleni LIST

BROJ 26/ OŽUJAK 2017.

© Getty Images

EUROPEAN!

60 GODINA EU

Citizens' Parliament 2017

Changing times, lasting values

#EU60

European Parliament

ISSN 1849-6059

SADRŽAJ:

3 Uvodna riječ

4 Davor Škrlec: Izgradimo zajedno novo društvo!

6 Hrvatski otoci potpisali u Bruxellesu Deklaraciju o pametnim otocima

9 Povjerenica Bulc o ukidanju ljetnog i zimskog računanja vremena

10 Odlukom o cijeni plina kupuje se socijalni mir pred izbore

11 Nove oznake energetske učinkovitosti kućanskih aparata zaštitit će potrošače i okoliš

12 Ako se ne okrenemo recikliranju, zajedno s Trumpovim unucima gledat ćemo Zemlju s Mjeseca

14 Europska agencija za kemikalije iznijela mišljenje o glifosatu

15 Europska komisija mora staviti zdravlje građana na prvo mjesto

16 Europski parlament želi ograničiti proizvodnju palminog ulja zbog prekomjernog krčenja šuma

17 16 država članica glasovalo protiv GMO-a, Hrvatska ponovno ostala suzdržana

18 Topljenje leda na Arktiku

19 Kunići i dobrobit životinja

20 60 godina rodne ravnopravnosti u Europskoj uniji

22 Dronovi - rastući trend na tržištu i potreba reguliranja na EU razini

24 Europske vode

25 Sjećanje na Fukushima prije 6 godina

Izdavač

Ured zastupnika u Europskom parlamentu
Davora Škrleca
Ulica Klementa Crnčića 18, 10000 Zagreb
tel.: +385 1 233 85 67
ISSN 1849-6059

Impressum

Glavni urednik: Davor Škrlec

Uredništvo: Alan Kečkeš, Tanja Poša,
Uroš Valentino Saraja, Nataša Vistrička

Suradnici u ovom broju: Matea Klarić, Mislav
Mihaljević, Dora Mrčela, Anamarija Musa

KONTAKTI UREDA

Ured u Bruxellesu:

Parlement européen
Bât. Altiero Spinelli
04E258
60, rue Wiertz / Wiertzstraat 60
B-1047 Bruxelles/Brussel
Tel.: +32(0)2 28 45828
Fax.: +32(0)2 28 49828
e-mail: davor.skrlec@europarl.europa.eu

Ured u Strasbourgu:

Parlement européen
Bât. Louise Weiss
T05115
1, avenue du Président Robert Schuman
CS 91024
F-67070 Strasbourg Cedex
Tel.: +33(0)3 88 1 75828
Fax.: +33(0)3 88 1 79828

Ured u Zagrebu:

Adresa: Ulica Klementa Crnčića 18, 10000 Zagreb
Tel.: +385 (0)1 233 8567
Fax.: +385 (0)1 230 6112
E-mail: office-MEP@davor-skrlec.eu

Ured u Splitu:

Adresa: Ljudevita Posavskog 14, 21000 Split
Mob.: +385 (0)99 384 6272
E-mail: office-SPLIT@davor-skrlec.eu

Ured u Osijeku:

E-mail: office-OSIJEK@davor-skrlec.eu

www.davor-skrlec.eu

UVODNA RIJEČ

Drage čitateljice i čitatelji,

novi broj Zelenog lista obilježen je proslavom 60. godišnjice od potpisivanja Rimskih ugovora koji su postavili čvrste temelje današnjoj Europskoj uniji. Usprkos svim izazovima ne smijemo nikako zaboraviti na uspjehe koje smo kao europska obitelj naroda i država ostvarili. Iako se novim generacijama čini dalekim i nezamislivim, ratne strahote i sukobe koji su harali europskim kontinentom zaustavio je europski projekt. Europska unija područje je mira, sigurnosti i stabilnosti, a u isto vrijeme globalna izvoznica razvojne pomoći trećim državama. Prema istraživanju, od 25 država svijeta označenih kao najmirnijima za život, čak njih 15 članica je Europske unije. Isto tako, Europska unija predvodnica je globalne borbe protiv klimatskih promjena, a zahvaljujući dijelom i najvećem svjetskom višedržavnom programu za istraživanje (Obzor 2020.), u samom vrhu tehnoloških inovacija i dostignuća. Nije li to dobar temelj za nastavak zajedničkog europskog projekta? Može li se u današnjem modernom svijetu, suoče-

nim asimetričnim prijetnjama, izazovima i krizama, pojedina država, koliko god jaka bila, boriti sama? U svakom slučaju, rješenja moramo pronaći zajedno, a za Hrvatsku, kao i za ostale manje razvijene zemlje, najgora opcija je ona koja predviđa Europu s dvije brzine. Europa je i dosad pokazala kako u trenucima najvećih kriza ima sposobnost prilagodbe pa je trenutnu situaciju bolje promatrati kao priliku. Osobno vjerujem u europsku ideju, a to je ono što nedostaje i određenim političkim vođama koji neodgovorno šire populizam i demagogiju. Tome svakako ne smijemo podleći.

Vaš zastupnik u Europskom parlamentu,

Davor Škrlec

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Davor Škrlec', written in a cursive style.

60 GODINA RIMSKIH UGOVORA

Davor Škrlec: Izgradimo zajedno novo društvo!

Prije šezdeset godina, s bolnim uspomnama na duboke ratne rane, nekoliko vizionara pokrenulo je projekt Europa i za zajedničkim stolom odlučilo donositi odluke u duhu solidarnosti, međusobnog razumijevanja i poštovanja te stvoriti društvo kojemu je temeljno načelo vladavina prava, a prosperitet i blagostanje svih građana cilj kojem se teži.

Desetljećima je upravo ta, prosperitetna Europa slobodnih građana, bila svjetionik naroda koji su živjeli u nedemokratskim i autoritarnim režimima, pa tako i hrvatskom narodu. Put do ulaska u Europsku uniju bio je dugotrajan i težak. Za razliku od ostalih naroda koji su se mirnim i civiliziranim putem pridružili europskoj obitelji, hrvatski narod je to u dvadesetom stoljeću platio žrtvama i razaranjem. Zbog toga Europska unija ostaje naša najveća

ambicija i najsnažnija nada, osobito građanima koji su bili suvremenici svih autoritarnih režima.

Europska unija danas je područje u kojemu građani uživaju najvišu razinu ljudskih prava, socijalnih prava i sloboda, ekonomskog prosperiteta i napretka. Pored svih tih dostignuća, ne možemo poreći kako se posljednjih godina proširenjem Europske unije i opsega djelovanja njenih institucija pojavio

niz izazova. To se posebno odnosi na spoznaju kako politička zajednica ne proizlazi automatski iz ekonomske suradnje, već kroz proces izgradnje zajednice s osjećajem zajedničke, europske pripadnosti i sudbine. Ustrajanje na mjerama štednje, nedostatak političke volje za suradnjom i ponekad nefunkcionalne institucije ugrozili su društveni, demokratski i ekonomski napredak te stvorili osjećaj udaljenosti od građana. Glavnina krivnje nije samo u

europskim institucijama u Bruxellesu, nego i u institucijama država članica koje radi zaštite svojih sitnih političkih interesa građanima serviraju samo one informacije koje im donose političku dobit. U Republici Hrvatskoj to se sada očituje u problemima implementacije javnih politika Europske unije i u problemima pripreme projekata za financiranje i apsorpcije sredstava iz fondova EU-a, jer nemamo definirane vlastite strateške ciljeve. Također, ne postoji politička volja za toliko nužnim strukturnim reformama.

Kako bismo izgradili zajednicu zajedničkih vrijednosti i pravedno društvo, moramo nastaviti raditi na međusobnoj suradnji civilnog društva, radničkih sindikata, društvenih pokreta i progresivnih političkih snaga kao predvodnika obnovljenog pakta za očuvanje i unapređivanje demokratskih standarda na razini Europske unije. Osobno vjerujem u europsku ideju, a to je ono što nedostaje određenim političkim vođama koji neodgovorno guraju svoje građane u populizam i demagogiju.

Izazovi ovog stoljeća su globalni: klimatske promjene, migracije stanovništva, napetosti i ratovi, digitalna tehnologija, utaja poreza, industrija, očuvanje resursa, zagađenje, biološka raznolikost, poljoprivreda, korupcija i organizirani kriminal koji ne poštuju nacionalne granice. Da, Europska unija nije savršena, no ona je naša najbolja šansa za njihovo rješavanje. Ona nije mrtvi koncept, ona živi svaki dan preko svojih građana,

radnika, studenata, poduzetnika. Europska unija je naš izbor. Naša obveza je očuvati njezine vrijednosti i svakodnevno je unapređivati. Najveće europsko bogatstvo ne leži u ekonomskoj snazi, nego u vrijednosti njezinih žena i muškaraca. To znači ulaganje u mlade, u obrazovanje, u nove gospodarske aktivnosti i kvalitetna radna

mjesta, odmak od ovisnosti o fosilnim gorivima i nasljeđa prošlosti, to znači borbu protiv isključenosti i siromaštva, borbu protiv korupcije, lošeg upravljanja i slabljenja vladavine prava. Zato vas sve pozivam – izgradimo zajedno novo društvo, napišimo zajedno novo, održivo poglavlje u našoj zajedničkoj povijesti.

Hrvatski otoci potpisali u Bruxellesu Deklaraciju o pametnim otocima

Pristupanje Deklaraciji veliki je korak za hrvatske otoke na putu prema energetskej tranziciji, korištenju pametnih tehnologija i obnovljivih izvora energije te borbi protiv iseljavanja.

Zastupnik Davor Škrlec 28. ožujka bio je jedan od domaćina međunarodne konferencije posvećene održivom razvoju europskih otoka koja se održala u Bruxellesu. Povod je bilo svečano potpisivanje Deklaracije o pametnim otocima kojoj je do sada pristupilo više od 200 europskih otoka, od Baltika i Sjevernog mora do Mediterana. Svoj potpis na Deklaraciju stavili su i predstavnici hrvatskih otoka, izražavajući tako predanost izgradnji energetske učinkovitih, okolišno održivih i digitalno povezanih zajednica. "Pristupanje Deklaraciji veliki je korak za hrvatske otoke na putu prema energetskej tranziciji, korištenju pametnih tehnologija i obnovljivih izvora energije te borbi protiv iseljavanja. Deklaracija je ključan doprinos politikama Europske unije koja u sklopu zakonodavnog pake-

ta Čista energija za sve građane priprema i posebnu inicijativu vezanu za energetskej tranziciju i održivi razvoj europskih otoka. S obzirom na malteško predsjedanje Europskom unijom, otocima se želi dati posebno mjesto kada je riječ i o borbi protiv klimatskih promjena. Otoci su bogatstvo svake države, a Hrvatska u tom smislu ima veliki potencijal. Važno je stoga da naše otoke učinimo primjerima dobrog upravljanja koje uključuje pametno gospodarenje otpadom, ekološku poljoprivredu i proizvodnju, razvoj održivog turizma i dobru povezanost tijekom cijele godine. Jedino tako možemo stvoriti nova radna mjesta i zaustaviti negativan trend iseljavanja. Izuzetno mi je drago što su to prepoznali mnogi gradovi i općine na našim otocima stavljajući danas svoj potpis na Deklara-

ciju." – izjavio je zastupnik Škrlec te pozvao i ostale da se priključe inicijativi. Potpisnici Deklaracije o pametnim otocima iz Republike Hrvatske su: Grad Krk, Općina Baška, Općina Dobrinj, Općina Omišalj, Općina Punat, Općina Vrbnik, Grad Zadar (u ime otoka: Ist, Iž, Molat, Olib, Premuda, Rava, Silba), Općina Lopar, Grad Korčula, Općina Vela Luka, Općina Mljet, Općina Lastovo i udruga Buđenje s platformom Pokret otoka. Inicijativu su također podržali: Primorsko-goranska županija, Regionalna energetska agencija Kvarner, Regionalna energetska agencija Sjever (REA Sjever), Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske (REGEA), Međimurska energetska agencija (MENE), Istarska Regionalna Energetska Agencija (IRENA) te brojni fakulteti i udruge civilnog društva.

Na početku događaja, sudionici se obratila Eva Kaili (S&D) kao glavni domaćin, zahvaljujući na suradnji. Naglašava kako promjene u zakonodavstvu mogu omogućiti razvoj otoka te iznosi kako su udaljenosti do kopna, slaba demografska slika samo jedni od zajedničkih problema s kojima su otoci suočeni. Poziva sve aktere poput akademske zajednice, civilnog sektora, javnog sektora i drugih da zajedno surađuju na rješavanju ovih problema. Napominje kako Komisija razvija novi program za razvoj otoka 2017. godine koji je usmjeren na održivi razvoj otoka te navodi kako je ova inicijativa usklađena s mnogim ciljevima EU poput održivog razvoja, rast zaposlenosti, razvijanje novih tehnologija.

Miriam Dalli (S&D) navodi kako otoci imaju specifične probleme koji zahtijevaju specifična rješenja, te iako postoje mnogi izazovi tako postoje i mnoge mogućnosti. Kaže kako su ljudi s otoka motivirani prema energetske učinkovitosti no legislativu je potrebno prilagoditi otočnom standardu. Iako izolirani, otoci mogu služiti kao mjesta na kojima se mogu razvijati prototipovi novih tehnologija. Zaključuje kako iako mali, otoci mogu imati jaki glas te biti pionirima održivog razvoja.

Salvatore Cicu (EPP) započinje govoreći kako danas imaju mogućnost razmjena ideja te priliku govoriti u ime njihovih otoka. Napominje da ukoliko prepoznamo specifičnosti naših otoka možemo pozitivno djelovati. Poziva na povećanje suradnje institucija EU i lokalnih zajednica, a Europski parlament može biti most koji će ih povezivati. Gabriel Mato (EPP) kaže kako su pametni otoci potreba za čije se ostvarenje treba potruditi. Navodi kako se na Kanarskim otocima radi na razvoju novih teh-

nologija, a članci 3., 4. i 5. Deklaracije prepoznaju specifičnosti Kanarskih otoka. Vjeruje kako Kanarski otoci imaju potencijal potpunog korištenja obnovljivih izvora energije i neovisnost od fosilnih goriva.

Anna Hedh (S&D) započinje tvrdeći kako će ova Deklaracija imati pozitivan učinak na razvoj otoka. Naglašava kako je "bottom on" perspektiva pravi put jer, kako kaže, potrebno je iskoristiti znanje lokalnog stanovništva i civilnog sektora.

Davor Škrlec (Zeleni/ESS) navodi kako je Deklaracija važna poruka za sve kreatore javnih politika. Jedan od bitnih problema s kojim su otoci suočeni je depopulacija stoga je važno ljude zadržati ali i privući na otoke. Otok je važno pripremiti za borbu ali i prilagodbu protiv utjecaja klimatskih promjena. Tvrdi kako je pokrenuta Inicijativa bitna i za razvoj van sezonskog turizma, te navodi kako je za otoke bitno da razviju svoje izvore energije i što manje ovise o energiji s kopna.

Neoklis Sylikiotis (GUE/NGL) napominje kako problem dostupnosti otoka uključuje probleme loše infrastrukture, zbrinjavanja otpada te mnogih drugih specifičnih problema koje je potrebno prepoznati. Trebaju se poduzeti mjere za rješavanje problema energetske izoliranosti otoka. U razvoj potencijala otoka potrebno je uključiti mišljenja lokalnih ljudi. Otoci mogu poslužiti kao mjesta razvijanje novih tehnologija i provođenja istraživanja za održivi razvoj. Navodi primjer Cipra i kvalitetnog programa desalinizacije koji može poslužiti drugim otocima kao mogući model razvoja. Završava pozivom upućenim Komisiji da uzme specifičnosti otoka te govori kako pametni otoci mogu postati bogate zajednice koje će

pridonositi rastu i razvoju države i društva

Inicijativa pametnih otoka

Kostas Komninos započinje tvrdeći kako nakon druge suradnje s otocima su danas prisutni predstavnici svih europskih otoka. Inicijativa je započela kroz SMIELGOV projekt DAFNI mreže za održivi razvoj grčkih otoka. Navodi kako je većina otoka poput malih država koji na lokalnoj razini sami rješavaju svoje probleme. Nastavlja kako su otoci idealna područja za razvoj novih tehnologija te da tržište vidi priliku za energetske tranziciju upravo u otocima. Tri su glavna stupa Inicijative : Forma, Konferencija te Platforma inicijative. Nakon ovog eventa za mjesec dana ih očekuje Svjetski kongres pametnih otoka, prijedlog za uredbu Europskog parlamenta te konferencija u jesen Inicijative pametnih otoka.

PANEL 1: Pametne i inovativne tehnologije za održivi razvoj otoka

Gonzalo Piernavieja Izquierdo iz Kanarskog Instituta za tehnologiju, navodi kako će se raspravljati o generalnom pogledu otoka na potencijal u razvoju energije, vode, tehnologije i kružne ekonomije. Brendan Devlin iz Komisije ne želi karakterizirati otoke kao "pokusne kuniće" novih tehnologija jer otoci sami moraju i mogu odabrati kakve tehnologije im odgovaraju. Najavljuje kako će se u slijedećih nekoliko godina dogoditi smjena gdje će lokalni akteri preuzeti glavnu ulogu u kreiranju razvoja. Nadalje tvrdi kako bi održivi europski otoci mogli poslužiti kao dobar primjer svojim turistima koji će zatim te prakse moći primjenjivati i u svojim zajednicama. Sudjelovanje zajednica je ključ razvoja. Navodi kako na otocima živi 10 do 15 milijuna stanovnika

koji međusobno nisu povezani. Žele povezati otoke i razviti tržište na kojem se mogu razvijati nove tehnologije te koje će otocima omogućiti razmjenu ideja i praksi. Zaključuje kako tehnološke ideje postoje samo ih treba pravilno implementirati.

Teresa Lusi-Ruiz iz EUROLECTIC-a navodi kako EUROLECTIC predstavlja energetska sektor EU koja otoke vidi kao rješenje problema. Nastavlja kako su otoci već inovativni, ali se javlja nedostatak zakonodavnog okvira za djelovanje. Dakle, inovacija postoji, ali je potreban okvir za ekonomski razvoj i financijsko poticanje te inovativnosti. Što se tiče novih tehnologija također navodi kako tehnologije već postoje, ali je problem specifičnost implementacije. Kaže kako težnja postoji no temeljna promjena je ona u ljudima koja je pokretač tih promjena. Angažman lokalnih ljudi je problem i rješenje, ne postoji univerzalno rješenje za sve otoke.

Søren Hermansen, direktor Samsø Energetske Akademije, kaže kako otoci već imaju tradiciju inovacije te predstavljaju zasebne inovativne sisteme ali ono što je potrebno jest promjena sistema. Kad kaže promjena misli na promjenu stanja svijesti ljudi. Predlaže testiranje novih tehnologija na otocima kao najjeftiniju soluciju te također navodi važnost snage zajednice. Takav razvoj može pružiti primjer svim drugim otocima na svijetu koji nas gledaju kao uzor.

Ioannis Margaritis, potpredsjednik HENDO-a, grčkog distributera električne energije, tvrdi kako žele dizajnirati okvir koji će potaknuti održivi razvoj otoka. Tehnologije su zrele, no problem je u upravljanju. Teže razvijanju čistog sektora električne energije te rješenje vide u otocima. Paul Kenny, potpredsjednik FEDERENE, kaže kako FE-

DERENE radi na "bottom up" principu uključujući lokalnu zajednicu. Kaže kako su 3 najvažnije stvari za razvoj na otocima pametni ljudi, povezani ljudi te angažirani ljudi. Navodi kako se ove godine u Irskoj proizvelo 65% čiste energije. Zaključuje kako su se složili da postojanje tehnologija nije problem već je složenost zajednice i njihov angažman u implementaciji ključno.

Panagiotis Mitrou, Hellenic Lloyd's S.A, navodi kako Hellenic Lloyd ima projekt razvijanju održivog transporta. Teško je nove tehnologije razviti u lokalnim zajednicama jer često nisu svjesni mogućnosti koje tehnologije imaju i problema koje rješavaju. Zaključuje kako EU i lokalne zajednice trebaju surađivati te kako se trebamo okrenuti održivim tehnologijama.

PANEL 2: Faktori implementacije Deklaracije o pametnim otocima

Eleni Marianou iz CPMR-a, započinje navodeći kako su otoci budućnost onog što možemo promovirati u Europi. Kaže kako tehnologije postoje, financije postoje, želja postoji, ali ne znamo uvijek što je najbolje za otoke. Trebamo razmjenu mišljenja te odgovarajuće instrumente za rješavanje problema. Pierre Jean Coulon, predsjednik TEN sektora Europskog ekonomskog i socijalnog odbora, navodi kako s jedne strane otoci imaju velike izazove poput prijevoza, zdravlja, obrazovanja i drugih, a s druge strane imaju raznolikost i mogućnosti. Važno je da izbori koji se donesu budu prihvaćeni od strane cijele populacije te poticani od strane svih aktera, inače se rezultati neće postići, a otoci će ostati isključeni. Čestita na Deklaraciji te zaključuje kako je uključenost zajednice važna za borbu protiv klimatskih promjena i smanjenje emisija CO₂.

Marie-Antoinette Maupertuis iz Odbora regija, navodi kako ova Deklaracija povezuje otoke u inovaciji i razvoju te da je važna jer inzistira na uključivanju raznih aktera. U Odboru regija se fokusiraju na razvoj posla i poduzetništva. Njen izvještaj koji će biti na plenarnoj sjednici u svibnju pokazuje kako kompanije koje proizvode na otoku imanju 20% veće troškove od onih koji proizvode na kopnu. Kaže kako trebamo težiti teritorijalnoj koheziji i jednakosti stanovnika otoka i kopna. Također sugerira izradu web stranice na kojoj će otoci međusobno moći razmjenjivati iskustva i prakse.

Clive Gerada navodi kako se u Malti odvija energetska revolucija prelaska na obnovljive izvore energije. Također navodi kako je važno ulagati napor u energetska učinkovitost i energetska obnova zgrada. Otoci trebaju imati mogućnosti odabira načina i tehnologija koje će im pomoći u razvoju.

Massimo Merighi iz Europske investicijske banke, napominje kako se populacije otoka znatno povećava dolaskom turista te kako su to sve potrebe koje trebaju moći biti zadovoljene. Potrebna je mogućnost integracije inovacija, ljudi, razvoja školstva te drugih relevantnih čimbenika, kako bi se mogli kreirati stvarni projekti. Zaključuje kako je otočanima potrebna tehnička podrška za pokretanje vlastitih inicijativa. Događaj zaključuje Dominique Ristori iz Komisije koji kaže kako se trenutno nalazimo u fazi prema energetska tranziciji i implementaciji Ugovora iz Pariza. Sve navedene akcije koje su usmjerene na održiv razvoj se ne bi trebale vidjeti kao obaveze već kao ekonomske i društvene mogućnosti te želi da europski otoci postanu pioniri i vođe pokreta energetska tranzicije.

Tekst: **Dora Mrčela**

Povjerenica Bulc podržala prijedlog zastupnika Škrleca o ukidanju ljetnog i zimskog računanja vremena

Ljetno vrijeme uvedeno je od strane većine država članica 1970. godine kao odgovor na energetska krizu. Međutim, s pojavom jedinstvenog unutarnjeg tržišta Europske unije i zbog različite primjene datuma ljetnog i zimskog računanja vremena pojedinih država članica, postalo je jasno kako je potrebno uskladiti pristup na razini EU-a što je kasnije i učinjeno Direktivom koja nalaže zajedničko usklađivanje vremena.

Tijekom plenarne sjednice Europskog parlamenta u Strasbourgu zastupnik Davor Škrlec sastao se s povjerenicom Europske komisije za promet, Violetom Bulc, s kojom je razgovarao o potrebi ukidanja zimskog i ljetnog računanja vremena u Europskoj uniji.

U listopadu 2016. godine zastupnici u Europskom parlamentu uputili su pitanje Europskoj komisiji o procjeni funkcioniranja Direktive 2000/84/EZ o ljetnom računanju vremenu u Europskoj uniji. Komisija je odlučila pobliže pristupiti ovom pitanju i analizirati utjecaj aktualnih rješenja u državama članicama na temelju postojećih dokaza.

Podsjetimo, Ured zastupnika u Europskom parlamentu Davora Škrleca proveo je od 12. do 19. listopada 2016. online anketno istraživanje na temu treba li takvu praksu zadržati ili ukinuti u Hrvatskoj. Na uzorku od preko 1500 ispitanika njih 85% izjasnilo se kako je potrebno ukinuti ljetno i zimsko računanje vremena u Hrvatskoj. Uz to, njih 68% izjavilo je kako smatra da promjena u računanju vremena utječe na zdravlje ljudi i životinja te ih je čak 73% doživjelo neugodnosti zbog pomi-

canja kazaljki na satu, navodeći pritom kako se radilo o zdravstvenim tegobama (51%), problemima u prometu (37%) te poteškoćama pri izvršavanju svakodnevnih obveza (57%).

“Povjerenica Violeta Bulc pozitivno je reagirala i podržava našu inicijativu u Europskom parlamentu o ukidanju ljetnog i zimskog računanja vremena u Europskoj uniji. Tijekom listopada prošle godine uputili smo zahtjev Europskoj komisiji o procjeni funkcioniranja Direktive o ljetnom računanju vremena ističući potrebu za ponovnom ocjenom takve prakse. Povjerenica je tada izjavila kako će njena služba provesti analizu

učinka ljetnog i zimskog računanja vremena i o tome obavijestiti javnost tijekom 2017. godine. Rezultati analize poslužiti će nam kao podloga za daljnju raspravu u Europskom parlamentu.” - rekao je Škrlec. Mađarska je prva država članica EU-a koja je u studenom 2016. godine pokrenula inicijativu u svom nacionalnom parlamentu za ostankom pri ljetnom računanju vremena, a očekuje se kako će to učiniti do kraja ove godine. Unatoč tome, Komisija smatra kako odmak od usklađenog pristupa zajedničkog računanja vremena u Europskoj uniji može imati neugodne posljedice za velik broj ljudi koje bi najviše bile izražene u sektoru prometa i komunikacija.

Odlukom o cijeni plina kupuje se socijalni mir pred izbore

Premijer Plenković odlukom o cijeni plina kupuje socijalni mir pred izbore ugrožavajući tako energetske sigurnost Hrvatske.

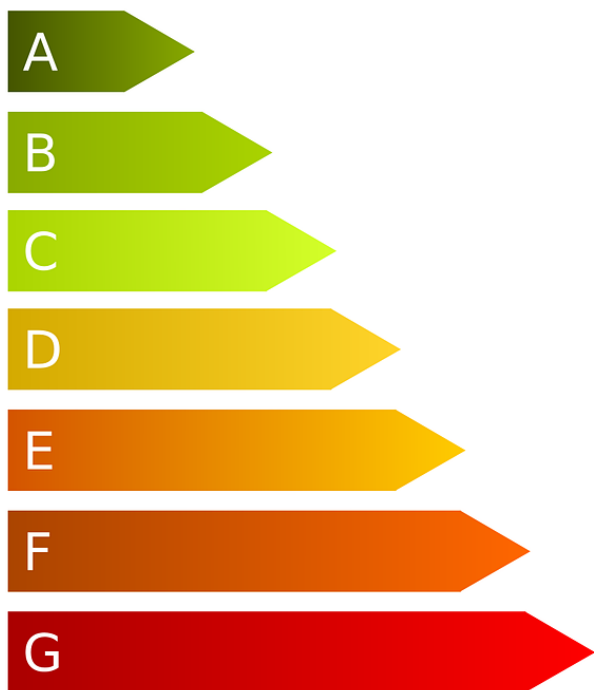
2. ožujka 2017. - Na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta u Bruxellesu zastupnik Zelenih Davor Škrlec je na raspravi o važnim političkim pitanjima govorio o reguliranoj cijeni plina koja narušava slobodu tržišta, koči razvoj obnovljivih izvora energije u Hrvatskoj i ne ostvaruje europske klimatsko-energetske ciljeve. U svom obraćanju osvrnuo se na Vladu koja odlukom o reguliranju veleprodajne cijene plina kupuje socijalni mir pred lokalne izbore, a time zapravo dugoročno ugrožava energetske sigurnost Hrvatske i nastavlja lošu politiku prethodne Vlade.

“Razumijem zabrinutost javnosti u Republici Hrvatskoj zbog cijena prirodnog plina, pogotovo nakon ove liberalizacije koja dolazi novim promjenama Zakona o tržištu plina. Međutim, posljednja odluka Vlade Republike Hrvatske o reguliranju veleprodajne cijene plina nije u dugoročnom interesu Republike Hrvatske, odnosno, dugoročnom javnom interesu. Razlog je upravo u tome što se odgađaju investicije u obnovljive izvore energije i to one koje treba iskoristiti u lokalne potencijale. Odlaze se investicije u energetske učinkovitost i u oba slučaja zapravo se ne otvaraju

lokalna radna mjesta toliko nužna za povećanje zaposlenosti građana Republike Hrvatske. Također, dugoročno, ugrožena je i sigurnost opskrbe Republike Hrvatske ovakvom politikom zbog toga što će nesigurnost na kraju platiti ili građani ili HEP.” – rekao je zastupnik Škrlec. Dodao je još kako bi predsjednik Vlade Andrej Plenković umjesto pritiska na Ministarstvo zaštite okoliša i energetike morao konačno detektirati ugrožene kategorije građana koji nisu u mogućnosti plaćati visoke cijene energenata i ravnoopravno rasporediti teret poskupljenja.

Nove oznake energetske učinkovitosti kućanskih aparata zaštitit će potrošače i okoliš

Uredba o novim razredima od A do G za energetske učinkovitosti kućanskih aparata trebala bi stupiti na snagu u jesen kao zamjena za dosadašnji zbunjujući sustav s više pluseva (A+, A++, A+++).

U ožujku su završili pregovori između Europskog parlamenta, Europske komisije i Vijeća oko izmjena pravila o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih aparata. Uredba o novim razredima od A do G za energetske učinkovitosti kućanskih aparata trebala bi stupiti na snagu u jesen kao zamjena za dosadašnji zbunjujući sustav s više pluseva (A+, A++, A+++). Novi sustav označavanja bit će definiran nizom delegiranih akata pa će se tako, primjerice, za bijelu tehniku i televizore energetske naljepnice početi koristiti u trgovinama početkom 2020. godine, za radijatore i bojlere tek 2030. godine, a energetske oznake za usisavače i sušilice rublja

krajem 2024. godine. Zeleni u Europskom parlamentu pozdravljaju odluku jer će potrošači imati veće koristi od takvog pojednostavljenog sustava označavanja, međutim, smatraju kako će za većinu proizvoda biti riječ o dugotrajnijem prijelaznom razdoblju što može stvoriti pomutnju među kupcima. "Potrošači će već na prvi pogled moći procijeniti koliko energije troši određeni proizvod, što je korisno za njihov budžet, ali i za okoliš. Pozdravljamo osnivanje baze podataka proizvoda pomoću koje će potrošači dobiti bolji pristup informacijama prije kupnje određenog proizvoda. Unatoč tome, ipak ćemo morati pričekati neko duže vrijeme da ovakve promje-

ne stupe na snagu za većinu proizvoda. Ako na tržištu imamo dvije različite vrste označavanja energetske učinkovitosti proizvoda, to jedino može stvoriti pomutnju kod potrošača. Štoviše, trenutno ne postoji mogućnost refundacije novca ukoliko se potrošači zbog oznaka dovedu u zabludu, niti jasnih pravila za ispitivanje energetske učinkovitosti. Trebamo poraditi na donošenju novih pravila za energetske učinkovitosti koja će poboljšati prava i zaštitu potrošača pa se nadam kako će Komisija poduzeti određene korake i omogućiti građanima da čim prije osjete sve prednosti novog sustava označavanja." - rekao je zastupnik Davor Škrlec.

Ako se ne okrenemo recikliranju, zajedno s Trumpovim unucima gledat ćemo Zemlju s Mjeseca

Europski parlament traži da se do 2030. godine **70% otpada reciklira**, a samo 5% otpada odlaže na odlagalištima zbog štetnog utjecaja na okoliš i zdravlje ljudi. Isto tako, traži se smanjenje bacanja hrane za 50% do 2030. godine.

Zastupnici u Europskom parlamentu su 14. ožujka na plenarnoj sjednici u Strasbourgu glasovali o novim ambicioznijim ciljevima u okviru zakonodavnog paketa kružne ekonomije, uključujući i mnoge konkretne mjere koje utječu na naš svakodnevni život, a tiču se gospodarenja otpadom i prekomjernog bacanja hrane. Europski parlament traži da se do 2030. godine 70% otpada reciklira (44% je danas), a samo 5% otpada odlaže na odlagalištima zbog štetnog utjecaja na okoliš i zdravlje ljudi. Isto tako, traži se smanjenje bacanja hrane za 50% do 2030. godine. Izvjestitelj Zelenih za kružnu ekonomiju

Davor Škrlec smatra kako je ovo veliki uspjeh za društvo u cjelini jer je kružna ekonomija korisna za naš planet, za ljude i za posao, posebno za male i srednje poduzetnike koji traže nove mogućnosti za razvoj. Osim što može stvoriti na tisuće novih radnih mjesta, pridonijet će i smanjenju otpada u moru uzrokovanog ponajviše plastičnim vrećicama.

“Zašto glasovati danas za ambicioznije ciljeve u recikliranju otpada, zašto ići na niži postotak odlaganja otpada? Pokušat ću to objasniti na primjeru jednog crtanog filma. Wall-E, to je dobitnik Oscara u kojem se po-

kazuje kako jedan mali robot, jedini preostali od svoje vrste, sakuplja otpad, pakira ga i slaže u piramide. Zar će tekovina naše civilizacije biti piramide otpada, a znamo što je bila tekovina egipatske civilizacije. I gle čuda, taj mali robot prepoznaje cirkularnu ekonomiju zbog toga što stvari koje prepoznaje da može popraviti i da imaju neku drugu vrijednost, odnosi u svoje sklonište i tamo ih popravlja i uživa u tim ostacima naše civilizacijske tekovine. I ono što se postavlja kao pitanje jest gdje su nestali ljudi u tom filmu? Ljudi su pobjegli u Svemir zato što su cijeli prostor planete Zemlje iskoristili za odlaganje ot-

pada, za izgradnju tih piramida. Pitanje je, a kako ćemo mi onda pobjeći u Svemir? Pa izgleda da rješenje za taj problem ima Donald Trump. Prije nekoliko dana objavio je kako oživljava ponovno svemirski program i kako ima namjeru poslati ljude na Mjesec. Ali usput, ne smijemo zaboraviti da pored ovog recikliranja, pored odlaganja, mi previše hrane bacamo, mi odlažemo svoj otpad u more i oceane, mi zaboravljamo da imamo biorazgradivi otpad iz kojega možemo proizvesti energiju i kompost, mi zaboravljamo da ovaj ambiciozni prijedlog cirkularne ekonomije, ovih ciljeva, zapravo predstavlja otvaranje lokalnih radnih mjesta. Pozivam vas stoga da glasujete za više ciljeve recikliranja jer veće odlaganje i smanjenje ciljeva recikliranja dovest će do toga da će naši unuci zajedno s unucima Donalda Trumpa gledati Zemlju s Mjeseca.” – poručio je Škrlec u svom govoru na plenarnoj sjednici.

Što je to kružna ekonomija?

U današnjem gospodarstvu materijali se crpe, proizvodi se stvaraju, koriste i bacaju, po najnižoj mogućoj cijeni. Ovaj ciklus ne samo da zagađuje, nego je neodrživ na planeti s ograničenim resursima. Kružna ekonomija je pokušaj da se to promijeni. U kružnoj ekonomiji proizvodi ostaju u upotrebi duže i na kraju svog životnog vijeka ponovno se koriste, popravljaju, proizvode, nadograđuju ili recikliraju.

Koje su prednosti kružne ekonomije?

Posao i ekonomija: Nedavne procjene sugeriraju kako kružna ekonomija može potaknuti europsku ekonomiju za čak 1,8 trilijuna eura do 2030. godine. Ona također ima potencijal za otključavanje ogromnog tržišta novih radnih mjesta. Procjenjuje se kako na svakih 10 000 tona otpada može biti stvoreno jedno radno mjesto ako se otpad spaljuje, šest radnih mjesta ukoliko se nosi na odlagališta, 36 radnih mjesta ako se reciklira, a čak 296 radnih mjesta ako se otpad koristi za ponovnu upotrebu.

Okoliš: Postoje svakako i ekološke prednosti koje uključuju smanjenje štetnog vađenja sirovina, poboljšanje kvalitete zraka smanjenjem spaljivanja otpada, i sprječavanje curenja toksičnog taloga u tlo na odlagališta otpada.

Koji su primjeri kružne ekonomije u praksi?

Smanjenje bacanja hrane: redukcija prekomjerne proizvodnje znači manje otpada, manje zagađenja, veće poštovanje prema dobrobiti životinja te bolja kvaliteta hrane. Ono također može pomoći u borbi protiv gladi u Europi i svijetu. Zeleni žele obvezujuće ciljeve EU-a za smanjenje bacanja hrane za 30% do 2025. godine i 50% do 2030. godine.

Ostvariti da su proizvodi popravljivi, ponovno korišteni i traju duže: To znači ušteda novca, manje zagađenje i stvaranje lokalnih radnih mjesta i poslovnih mogućnosti u Europi. Želimo potaknuti građane dajući im na raspolaganje priručnike, tehničke informacije i rezervne dijelove. Pravilno prikupljanje i sortiranje otpada može dovesti do stvaranja lokalnih radnih mjesta i kreiranja tržišta sekundarnih sirovina.

Europska agencija za kemikalije (ECHA) iznijela mišljenje o glifosatu

Odluka Europske agencije za kemikalije (ECHA) došla je tek nakon godinu dana kada su Zeleni/ESS podnijeli zahtjev za pristupom svim studijama na temelju kojih se odlučuje o toksičnosti glifosata.

Europska agencija za kemikalije (ECHA) objavila je 15. ožujka svoje mišljenje o toksičnosti glifosata i proglasila ga nekanцерогенim, čime je dodatno potvrdila prethodno izneseno mišljenje Europske agencije za sigurnost hrane (EFSA). Donešeni stavovi u suprotnosti su s procjenom Međunarodne agencije za istraživanje raka (IARC) Svjetske zdravstvene organizacije koja navodi kako je glifosat "vjerojatno kancerogen" za ljude. Zastupnik u Europskom parlamentu i član Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane, Davor Škrlec, smatra kako današnja odluka Europske agencije za kemikalije ukazuje na potrebu za većom transparentnošću studija na temelju kojih se odlučuje o sigurnosti glifosata.

"Zeleni već duže vrijeme provode kampanju protiv glifosata zato što on predstavlja niz prijetnji ljudskom zdravlju, biljkama i životinjama. Ova odluka Europske agencije za kemikalije (ECHA) došla je tek nakon godinu dana kada smo podnijeli zahtjev za pristupom svim studijama na temelju kojih se odlučuje o toksičnosti glifosata, kako bismo sve te studije iza kojih stoji agroindustrija učinili javno dostupnima i otvorenima za nezavisnu znanstvenu kritiku. Za sada smo dobili samo djelomične odgovore s necjelovitim

studijama. Opet je prisutno oprečno mišljenje jedne agencije EU-a od mišljenja Međunarodne agencije za istraživanje raka Svjetske zdravstvene organizacije. Ova polemika će se nastaviti, a građani će i dalje imati razumljive nedoumice u vezi sigurnosti glifosata, sve dok se studije ne učine javno dostupnima. Na kraju, kada postoji već toliko raspoloživih alternativa glifosatu, nema nikakvog smisla riskirati naše zdravlje njegovom daljnjom upotrebom. Nastavit ćemo zagovarati njegovu zabranu i primjenu alternativa što je u konačnici svakako bolji izbor za građane, životinje i okoliš." - zaključuje Škrlec. Početkom veljače započelo prikup-

ljanje potpisa europske građanske inicijative koja od Europske komisije traži da državama članicama predloži zabranu glifosata, izmijeni postupak odobravanja pesticida te da odredi razinu na koju se mora smanjiti upotreba pesticida, a koja će biti obvezujuća u cijeloj EU. Prikupi li inicijativa u godinu dana milijun potpisa iz najmanje sedam država članica, a u Hrvatskoj je za ispunjavanje kvote potrebno 8250 potpisa, Komisija će morati reagirati u roku od tri mjeseca, donijeti odluku o prihvaćanju ili neprihvaćanju prijedloga inicijative te predložiti državama članicama zabranu glifosata koja će onda biti obvezujuća za cijelu EU.

Europska komisija mora staviti zdravlje građana na prvo mjesto

Na inicijativu Zelenih/ESS-a u Europskom parlamentu, zastupnici iz različitih političkih grupacija u Europskom parlamentu 24. ožujka uputili su pismo Europskoj komisiji, izražavajući zabrinutost zbog studija koje se koriste u procjeni sigurnosti kontroverznog herbicida glifosata.

Pismo je uslijedilo nakon niza dokumenata objavljenih kao dio suđenja u SAD-u protiv Monsanto, koji ukazuju da je Monsanto svoja istraživanja prikazivao u javnosti kao istraživanja znanstvenika. Europska agencija za sigurnost hrane (EFSA,) koja procjenjuje sigurnost herbicida, koristila je također studiju znanstvenika čija se imena pojavljuju u Monsantoovim internim e-mailovima po kojoj glifosat nije genotoksičan. Odobrenje za upotrebu glifosata u Europskoj uniji istječe najkasnije krajem ove godine.

Ključni zahtjevi zastupnika iz pisma Komisiji su:

1. S obzirom na upotrebu glifosata, hitno poduzeti bilo koju potrebnu mjeru kako bi se garantirala neposredna zaštita javnog zdravlja, uključujući i zaštitu zdravlja na radu te zaštita okoliša, na temelju Uredbe (EZ) br. 1107/2009;
2. Preporučiti Europskoj agenciji za sigurnost hrane (EFSA) i Europskoj agenciji za kemikalije (ECHA) da kritički preispitaju valjanost studija koje koriste i poduzmu sve potrebne korake kako bi se istražio utjecaj studije iz 2013. godine "Review of genotoxicity studies of Glyphosate and Glyphosate-based formulations" koju su vodili Kier i Kirkland, na temelju koje su agencije EFSA

i ECHA bazirale svoj zaključak o nekancerogenosti glifosata;

3. Ne predlagati nikakva nova odobrenja za glifosat u Europskoj uniji sve dok je otvorena točka 2. i dok se ne krenu primjenjivati sva ograničenja koja su usvojena u rezoluciji Europskog parlamenta u travnju 2016. godine;

4. Hitno pružiti financijsku i tehničku podršku sektoru poljoprivrede za brzi prijelaz prema poljoprivredi bez glifosata;

5. Predložiti izmjenu zakonodavstva u vezi pesticida kako bi se osiguralo da se znanstvena procjena pesticida pri regulatornom odobrenju u Europskoj uniji temelji samo na javno dostupnim i neovisnim studijama koje su napravljene po nalogu nadležnih tijela javne vlasti umjesto agrokemijske industrije;

6. Postaviti crnu listu kompanija koje se koriste lažima u svom poslovanju i slično članku 5.3. Okvirne konvencije UN-a o kontroli duhana (FCTC), zabraniti izravne kontakte s kojima javnost nije upoznata između Europske komisije i službenika agencija s lobistima koji rade za Monsanto;

7. U potpunosti istražiti sumnju da je Monsanto namjerno krivotvorio studije o sigurnosti glifosata i, ako to bude utvrđeno, poduzeti odgovarajuće pravne mjere protiv te korporacije.

Sve dok ne postoji potpuna transparentnost studija koje se koriste za procjenu sigurnosti glifosata, pozivamo Komisiju na apsolutni oprez i da ne predlaže njegovo daljnje odobravanje u Europskoj uniji. **Zdravlje naših građana je previše važno da bi se s njim kockalo!**

Europski parlament želi ograničiti proizvodnju palminog ulja zbog prekomjernog krčenja šuma

Vrijeme je da se zaustavi krčenje šuma i prisvajanje zemljišta ("land grabbing") radi proizvodnje goriva. Vrijeme je za pomoć žrtvama korporativnih zloupotreba i primjenu poljošumarstva.

Odbor za okoliš i sigurnost hrane Europskog parlamenta usvojio je 9. ožujka važno izvješće o rješavanju pitanja palminog ulja u vezi krčenja šuma i njezinih ljudskih i ekoloških posljedica. Grupacija Zelenih/ESS-a u Europskom parlamentu aktivna je po pitanju promjena u Europskoj uniji te je stoga preuzela odgovornost za izradu mišljenja u Odboru za poljoprivredu i ruralni razvoj.

Palmino ulje koristi se i za proizvodnju hrane i biogoriva u EU. U posljednja dva desetljeća 20% ukupnog krčenja šuma uzrokovano je uzgojem palmi radi proizvodnje ulja. Rastuća potražnja za palminim uljem nastavlja vršiti pritisak na iskorištavanje zemljišta te ima značajan utjecaj na lokalne zajednice, zdravlje i klimatske promjene.

Malezija i Indonezija su daleko najveći svjetski proizvođači palminog ulja. Nedavno je Indonezija postala treći najveći zagađivač prema količini emisije CO₂ u svijetu. Konkretni lokalni učinci kreću se od velikih šumskih požara, presušivanja rijeka, erozije tla, gubitaka podzemnih voda, zagađenja plovni putova, do uništenja rijetkih prirodnih staništa prijeteći opstanku velikog broja vrsta i uništavanju tropskih šuma te za život zajednice koje ovise o nji-

ma. Također, palmino ulje je nažalost poznato po štetnim učincima njegove proizvodnje na ljudska prava autohtonih naroda i malih poljoprivrednika. Mnogi dogovori o korištenju zemljišta narušavaju načelo prethodnog pristanka lokalnih zajednica, a poduzeća koja trguju palminim uljem i dalje ne mogu sa sigurnošću dokazati da palmino ulje u lancu opskrbe ne utječe na krčenje šuma.

Europska unija nosi veliku globalnu odgovornost u ovoj ekološkoj i društvenoj katastrofi zbog toga što uvozi proizvode koji proizlaze iz ilegalnog krčenja šuma; oko polovine područja nezakonito izbrisanih šuma koriste se za proizvodnju palminog ulja za tržište EU-a, a 18% od ukupnog broja ilegalno proizvedenog palminog ulja ulazi na tržište EU-a. Ipak, EU može biti važan čimbenik u rje-

šavanju problema, hitnim zaustavljanjem subvencija za biogoriva proizvedena od poljoprivrednih kultura, postupnom eliminacijom takvih goriva i povećanjem poreza na neodrživu proizvodnju palminog ulja. Također, EU ima moć kojom treba povećati svoju financijsku i tehničku pomoć zemljama proizvođačima i njihovim lokalnim vlastima u cilju borbe protiv korupcije.

Europska komisija i države članice imaju mogućnost jačanjem kontrole spriječiti uvoz neodrživo proizvedenog palminog ulja i primijeniti sankcije za nepridržavanje pravila. Također, europske financijske institucije mogu igrati značajnu ulogu u zaštiti šuma, lokalnih zajednica i biološke raznolikosti kroz ulaganja i zajmove koje pružaju. Palmino ulje može se odgovorno proizvoditi uz uvjet

da ne dođe do krčenja šuma, da se plantaže ne nalaze na tresetištimama te da se pri proizvodnji koriste agro-ekološke tehnike i poštuju prava radnika. Da bi se to postiglo, trebaju nam obvezujući propisi o opskrbnim lancima poljoprivrednih roba za uvoznike kako bi se osigurao potpuno održiv lanac opskrbe palminog ulja do 2020. godine u skladu s Amsterdamskom deklaracijom o palminom ulju.

Potrošači bi trebali biti sigurni da ne doprinose krčenju šuma i prisvajanju zemljišta. Jedan od važnijih alata je i korištenje obvezujuće oznake za praćenje i provođenje programa certificiranja za poduzeća koja trguju palminim uljem. Iako bi Komisija trebala iznijeti akcijski plan EU-a o deforestaciji i degradaciji šuma, uspostavljanjem mehanizma pritužbi trebao bi se osigurati pravni lijek za žrtve korporativnih zlo-

upotreba. U cilju borbe protiv prisvajanja zemljišta, investitori iz EU-a bi se trebali čvrsto držati međunarodnih standarda o odgovornom i održivom ulaganju u poljoprivredu, posebice dobrovoljnih smjernica o korištenju zemljišta i vodećih načela o poslovanju i ljudskim pravima koje propisuje Organizacija za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda (FAO).

16 država članica glasovalo protiv GMO-a, Hrvatska ponovno ostala suzdržana

Na glasovanju Stalnog odbora za biljke, životinje, hranu i životinjsku hranu 27. ožujka u Bruxellesu, prijedlog Europske komisije o autorizaciji dvije nove GMO sorte kukuruza (Bt11 Syngenta i 1507 Dupont Pioneer) i reautorizaciji postojećeg GMO sjemena Mon 810 (Monsanto) za uzgoj na području Europske unije, te odobrenju uvoza niza genetski modificiranih sorti kukuruza za uporabu u hrani i stočnoj hrani, nije uspio prikupiti kvalificiranu većinu država članica, zbog čega će konačnu odluku imati Komisija. Odbor za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane Europskog parlamenta, čiji je član zastupnik Davor Škrlec, također je protiv autorizacije spomenutih kultivacija i GMO proizvoda.

“Uzimajući u obzir kako je Europski parlament protiv ovog prijedloga, kako nacionalni

stručnjaci iz država članica na jučerašnjem glasovanju ponovno nisu uspjeli postići konsenzus, te kako su mnoge države članice već zabranile uzgoj GMO-a na vlastitom teritoriju, Europska komisija nikako ne može odobriti uzgoj predloženih GMO sorti kukuruza u Europskoj uniji. Europska agencija za sigurnost hrane još uvijek

nije provela ispitivanje nad mnogim GMO sortama koje se predlažu za uvoz. Komisija bi trebala povući svoje prijedloge i usredotočiti svoju energiju na razvijanje sigurnije i održive poljoprivrede koja će bolje zadovoljiti potrebe europskih poljoprivrednika i potrošača.” – rekao je Škrlec.

Topljenje leda na Arktiku - brojke, reakcije i najavljeni potezi Europske unije

Problem klimatskih promjena na Arktiku očituje se već desetljećima. Obujam morskog leda o kojem mnoge vrste njegova ekosustava ovise smanjio se za više od 40 % od 1979. Topljenje leda uzrokuje povlačenje tla, iscrpljivanje staništa i štete na infrastrukturi pri čemu se mogući gubici procjenjuju na stotine milijardi eura.

Bethany Legg CCO | Unsplash

Površina arktičkog leda se u veljači 2017. godine smanjila za 40 000 kilometara kvadratnih u odnosu na veljaču 2016. godine. Trenutna površina 14.28 milijuna kilometara kvadratnih, što je najniža površina za mjesec veljaču u zadnjih 38 godina satelitskog mjerenja, kako izvještava Američki centar za podatke o snijegu i ledu. Temperature na Arktiku dosežu rekordne visine u zimskim mjesecima, temperature su čak 33 Celzijeva stupnja više od prosjeka na području Ruskog Arkti-

ka, a u ostalim područjima i do 20 stupnjeva. Zagrijavanje arktičke kape smanjilo je temperaturnu razliku Arktika i nižih zemljopisnih širina, a to je upravo utjecalo i na razarajuće poplave u Pakistanu 2010. godine, od čega je smrtno stradalo 2000 ljudi a pogodeni su milijuni kao i na toplinski val u Rusiji iste godine, koji je odnio 50 000 života i izbrisao oko 15 milijardi dolara vrijedne usjeve, navodi Guardian. Smanjenje ledenih površina kao posljedice globalnog zatopljenja nesu-

mnjivo utječe i na životinjski svijet tog područja. Vrste poput polarnih medvjeda, tuljana i morskih ptica neposredno su ugrožene i teško će se prilagodavati ljetnim temperaturama. Ove vrste ovise o ledu, na njemu žive, razmnožavaju se i čiste na njemu, a ledene platforme služe im i za otisnuće u morske vode u lovu na plijen. Organizacija Greenpeace u jednom od svojih projekata pod nazivom Spasimo Arktik svjetske lidere nastoji osvijestiti i potaknuti na stvaranje zaštiće-

Kunići i dobrobit životinja

nih životinjskih utočišta na ne-naseljenim dijelovima oko Sjevernog pola, zabranu bušenja nafte i štetnog ribolova u arktičkim vodama. Budući da je Europska unija već dugo aktivno prisutna na Arktiku, klimatske promjene utjecale su i na potez Europske komisije koja je u travnju 2016. godine zajedno sa Visokom predstavnicom Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku Federicom Mogherini predstavila Zajedničku komunikaciju o Integriranoj politici EU-a za Arktik. Cilj takve integrirane politike bio bi poboljšanje međunarodne suradnje u načinu odgovora na učinke klimatskih promjena, promicanje održivog razvoja te poboljšanje ekonomske, socijalne te ekološke otpornosti društava na Arktiku.

Na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta u ožujku usvojen je tekst rezolucije o Integriranoj politici EU-a za Arktik, a zastupnik Zelenih/ESS-a, Davor Škrlec u svom je parlamentarnom govoru pozdravio Izvješće o predstavljenoj politici te naglasio kako se problemi i izazovi Arktika moraju shvatiti ozbiljno te kako oni nisu samo regionalni problem. Također je upozorio na neprihvatljivo djelovanje industrije koja topljenje arktičkog leda doživljava kao priliku za aktivnosti koje će imati još pogubnije posljedice po okoliš i ekosustave tog područja, te se založio za moratorij na djelatnosti crpljenja na Arktiku te industrijsko iskorištavanje morske regije, upravo kao načina zaštite prirodnih resursa te regije.

Tekst: **Anamarija Musa**

Europski parlament je 14. ožujka usvojio izvješće o minimalnim uvjetima za zaštitu kunića iz uzgoja 2016/2077 (INI) pozivajući se na posebne propise o minimalnim standardima. Dobrobit životinja je visoko na listi prioriteta za grupaciju Zelenih/ESS-a u Europskom parlamentu. Jedna od štetnih nuspojava tvornica za uzgoj životinja je svakako širenje bolesti koje za posljedicu ima prekomjerno korištenje antibiotika. Kunići su druga najčešće uzgajana vrsta u EU, nakon tovnih pilića, a godišnje se zakolje više od 320 milijuna kunića. Velika većina njih se čuva u golim žičanim kavezima gdje im je prirodno ponašanje ozbiljno ograničeno. Životni vijek im je vrlo kratak u brutalnim i bijednim uvjetima života unutar tvorničkih sustava te boluju od bolesti povezanih s visokom gustoćom populacije, gdje nisu u mogućnosti živjeti prema uobičajenom obrascu ponašanje svoje vrste. Još uvijek ne postoji posebno zakonodavstvo EU-a o minimalnim standardima za

zaštitu kunića. Usklađeni minimalni standardi za dobrobit kunića bi pomogli u borbi protiv patnje životinja. Mnogi znanstvenici pozivaju na donošenje zakonodavstva i navode da postojeći sustav kaveza treba hitno zamijeniti, vodeći pri tome računa o prirodnim potrebama kunića. Viši standardi za dobrobit životinja također će pomoći poljoprivrednicima da ponude kvalitetnije proizvode, što potrošači u EU i očekuju. U organskim sustavima proizvodnje kunići se drže u grupama s izlazom prema malom prostoru pašnjaka, koji omogućuje kunićima više prostora, povećava socijalnu interakciju među kunićima i daje više mogućnosti za prirodno ponašanje kao što su glodanje drvenih blokova, jedenja sijena, skrivanja u cijevi i ispod platforme, stajanja na stražnjim nogama, ispruženog ležanja, skakanja i skakanja. Ovo izvješće poziva na uvođenje minimalnih standarda za zaštitu kunića iz uzgoja, naglašavajući potrebu za višim standardima skrbi i zdravlja.

60 godina rodne ravnopravnosti u Europskoj uniji

Ravnopravnost žena i muškaraca u Europskoj uniji postignuta je u pravom smislu te riječi 1957. godine uvodom u Rimske ugovore stavke o jednakoj plaći za jednak rad.

Unatoč zakonskim postignućima na europskoj i nacionalnim razinama po pitanju jednakosti žena i muškaraca pred zakonom, te unatoč političkoj predanosti ovom problemu na svim razinama, jednakost između žena i muškaraca u 2017. godini još nije potpuna realnost. Europska unija se nalazi tek na pola puta prema cilju rodne jednakosti (ukupni EU rezultat ravnopravnosti spolova je 52.9/100, od 2005. naraslo samo za 1.6 bodova što je jasan pokazatelj da nema nikakvog napretka po tom pitanju). Jamstvo jednakosti, dano ženama pred 60 godina, zapravo nikada nije postojalo u stvarnosti.

Ono što dalje postoji u našoj svakodnevnoj stvarnosti je nejednakost u plaćama između žena i muškaraca koja se kreće do 16.5% te koja se, prema Eurostatu, u nekim državama članicama u posljednjih 5 godina povećala. Danas se suočavamo sa strukturalnim problemom izravne diskriminacije žena u sektorskom, profesionalnom i poslovnom uzorku rodne segregacije, postojanju strukturalnih razlika u pristupu obrazovanju i osposobljavanju, pristranoj evaluaciji i platnom sustavu te stereotipima. Nejednakost u plaćama žena i muškaraca uključuje razliku u plaćenosti po satu, razliku u položaju (čak i u sektorima u kojima prevladavaju žene, muškarci su bolje plaćeni) te različitu dohodovnu distribuciju.

Nejednakost u mirovinama među ženama i muškarcima se kreće oko alarmantnih 40%. No, još više

zabrinjavajuća činjenica jest da se u pola država članica taj jaz povećao te da između 11-36% žena nema pristup mirovini. Zbog politike štednje, žene su najviše pogođene rezanjima u javnom sektoru (pogotovo u područjima kao što su obrazovanje, zdravlje i socijalni rad), s obzirom da predstavljaju 70% radne snage u ovom sektoru. Približno svako treća žena radi samo pola radnog vremena (32%), u usporedbi s 2005. godinom kada se ta brojka kretala do 30%. Mnogo mirovinskih sustava u državama članicama stavljaju žene u poziciju dobivenih prava na mirovinu na temelju staža svojih supruga, što dovodi do posljedice, odnosno činjenice da većinu starijih ljudi koji žive u siromaštvu čine upravo žene. Kako bismo osigurali kvalitetniji život za starije žene, potrebno je individualizirati prava na mirovinu (socijalno osiguranje i porezni sustav također) te poticati žene i muškarce na plaćeni rad i tim načinom stjecan-

je individualne ekonomske sigurnosti;

Vremenske nejednakosti i nejednakosti u brizi za druge među spolovima: u prosjeku, 77% žena u usporedbi sa samo 24% muškaraca svakodnevno obavlja kućanske poslove te kuha, na što odlazi minimalno jedan sat dnevno. Žene i dalje preuzimaju veću odgovornost što se tiče brige za obitelj i druge uzdržavane osobe. Nejednakost u vremenskoj raspodjeli kućanskih poslova se preslikava i na druge socijalne aktivnosti. U većini država članica, više muškaraca nego žena sudjeluje u sportskim, kulturnim i zabavnim aktivnostima izvan svojih domova. Eurofund pokazuje nesrazmjerno veći vremenski pritisak s kojim se suočavaju žene diljem EU, što potvrđuje ujedno da se odgovornost za njegu i neplaćene kućne poslove neravnomjerno dijeli između žena i muškaraca. Iako su ove nejednakosti između

žena i muškaraca, poznatije pod nazivom "dvostruki teret žena", činjenično dokumentirane u posljednjih 60 godina, briga za druge u društvu je i dalje institucionalno i sistematično podržavana kao ženska osobina, usluga koju žena prirodno nudi društvu, odnosno njena prirodna obveza. Poslovna neaktivnost muškaraca se pritom smatra neprirodnom, dok ekonomski neaktivne žene nisu uvijek definirane kategorijom "nezaposlena", nego ponekad i etiketom "domaćica". Mnogo žena u društvima koje i danas nalazimo su podvrgnute nezamislivom nasilju, pa čak i ubijanju, kako bi ostale u okvirima društvenih stereotipnih položaja te unutar uloge žene u društvu, što svakako podrazumijeva ženi ekonomsku neaktivnost u svrhu brige i zaštite životnih standard svojih muških partnera i djece.

Zakonodavstvo kojim se reguliraju jednake plaće, politika jednakih šansi i druge relevantne politike koje se odnose na ovu problematiku, nisu učinkoviti, odnosno adekvatni, ukoliko pristupačne, dostupne i visoko kvalitetne strukture skrbi za djecu, druge uzdržavane osobe te osobe s dodatnim potrebama nisu suštinske komponente napora za otklanjanje jaza u plaćama. Vlade, poslodavci i sindikati su odgovorni za rješenje navedenih problemna. EU je odgovorna, odnosno kriva što pitanje otklanjanja jaza nije prioritetno pitanje, kao i za to što je dopustila određenim državama članicama da se ne referiraju na određene mjere usmjerene ka smanjenju jaza u plaćama u svojim izvještajima provedbe. Drugim riječima, nema sankcija za one države članice koje ne napreduju po pitanju postizanja ciljeva jednakosti.

Ekonomska moć predstavlja jednu od najvećih nejednakosti između žena i muškaraca. Iako je udio žena među članovima odbora povećan s 10% u 2005. godini na 23% u 2016., u 2015. u najvećim tvrtkama javno navedenima u EU samo 4,3% izvršnih direktora (CEO) bile su žene. U financijskom sektoru, žene su gotovo odsutne u donošenju odluka. U 2014. godini, samo jedan od 28 guvernera središnjih banaka bila je žena, a samo dvije žene bile su ministrice financija u EU. Šira javna rasprava i podizanje svijesti su potrebni za promjenu korporativne kulture. Dugi radni sati i fizička prisutnost na poslu, zajedno s tradicionalnom praksom muškog stila "leadershipa", kao i manjak transparentnosti u zapošljavanju i napredovanju, omogućili su prednost muškarcima u ovom smislu te rodnu nejednakost.

Osim toga, svako treća žena u EU je doživjela seksualno nasilje u dobi nakon petnaeste godine, dok polovica žena u EU izbjegava određene situacije ili mjesta zbog straha da ne budu napadnute. Svi europski pravni sistemi imaju naslijeđe muške dominacije, sa zakonima koji historički jačaju muško pravo na kontrolu ženina vremena, vlasništva i tijela. Tijekom posljednjih 60 godina, zakoni su proglašavali jednakost žena i muškaraca na papiru, što znači da žene imaju pravo kontrolirati svoje vrijeme, imovinu i tijelo – iako uz određene iznimke, kao što je slučaj u nekim državama u kojima država ima pravo kontrolirati ženino tijelo, odnosno ljudsku reprodukciju. Međutim, u praksi, spomenuto naslijeđe i mentalitet muške dominacije/vlasništvo nad ženom se nastavlja primjenjivati kroz trenutne pravne sustave

unutar EU putem neindividualiziranih poreznih sustava i sustava socijalne sigurnosti, zbog kojih su ženama izvedena prava kroz njihov odnos s muškarcima, uključujući pritom i pristup zdravstvenim i mirovinskim uslugama. Iako je jednakost između žena i muškaraca princip europskih i nacionalnih zakona, nasilje protiv žena (VAW) nije automatski gledano kao materijalno pitanje jednakosti, već se tradicionalno smatra privatnom stvari. Većina žrtava nasilja i seksualnog zlostavljanja su žene, dok je većina počinitelja muškarci: ovaj temeljni socijalni jaz zahtijeva hitnu pozitivno djelovanje kako bi se mogao eliminirati.

Međutim, seksualna i reproduktivna prava nisu eksplicitno prepoznata u osnovnim pravima Europske unije, niti u pravnim tekstovima Komisijinih komunikacija. Porast desničarskog populizma je donio snažnu podršku okretu ka tradicionalnim vrijednostima koje jačaju obiteljske modele ekonomski ovisne žene, odnosno majke, koje nemaju pristup kontracepciji.

Danas, Komisija degradira političko polje rodne jednakosti, povlači prijedlog direktive o roditeljskom dopustu te nema nikakav plan o prijedlogu daljnjeg zakonodavstva za radni program. Gender mainstreaming ne može biti praksa sve dok se rodni proračun, procjena utjecaja na spol i vrednovanje ravnopravnosti rijetko i slabo provode. Nema dodatnih 60 godina za čekanje na jamstvo Rimskih ugovora po kojima bi jednakost trebala postati stvarnost. Jamstvo jednake Europe je u našim rukama i ovisi o nama.

Tekst: **Matea Klarić**/Zeleni ESS

DRONOVI - rastući trend na tržištu i potreba reguliranja na EU razini

Dronovi, ili kako ih hrvatskim rječnikom nazivamo, bespilotne letjelice, jedan su od rastućih trendova na svjetskom tržištu. Samo Europa će do 2022. prema nekim procjenama sačinjavati 25% svjetskog tržišta dronova. Međutim brojne su prepreke slobodnog tržišta dronova, a jedna od njih je i nepostojanje ujednačene zakonske regulacije na jedinstvenoj EU razini.

Dronovi danas predstavljaju dio svakodnevnice. Koriste se u sigurnosne svrhe, od strane policije, vojske, raznih službi do korištenja u poslovne svrhe, u poljoprivredi te rekreativne i zabavne svrhe. U Republici Hrvatskoj se tako, iako u malom broju kako navodi Agrobiz.hr, veliki poljoprivrednici poput Belja služe dronovima za nadgledanje površina te skupljanje podataka, čime se olakšava kontroliranje površina za koje je rani-

je trebalo puno radnih sati. Nadalje, u poljoprivredi imaju veliki potencijal i stoga što u kombinaciji sa ostalim pametnim tehnologijama mogu poslužiti za precizno prskanje usjeva iz zraka, rukovanje pesticidima te prognozu prinosa. Farmerima tako služe i u upravljanju kretanja stoke i nadzoru. Hrvatskoj gorskoj službi spašavanja dronovi primjerice pomažu u situacijama kada se provode akcije spašavanja nestalih ljudi na nepristupačnim mjes-

tima, uz pomoć tehnologije koja detektira ljudska lica te položaj snimljenih mjesta na fotografijama automatski prikazuje na kartama. Najviše se ljudi danas ipak služi dronovima u rekreativne i zabavne svrhe poput snimanja i fotografiranja. Traženost dronova na tržištu, dostupnost te učestala uporaba dovode do porasta ponude, a tako i potrebe reguliranja služenja dronovima, kako na na-

cionalnim razinama, tako i na razinama EU. Republika Hrvatska uporabu dronova regulira Pravilnikom o sustavima bespilotnih zrakoplova. Odredbe tog Pravilnika ne primjenjuju se na dronove koji se koriste u državnim vojnim, policijskim, carinskim, vatrogasnim i sličnim aktivnostima. Pravilnik se najviše dotiče letjelica koje su na tržištu upravo najdostupnije. Snimanje dronovima iznad nenaseljenih, otvorenih područja je tako dozvoljeno, dok snimanje događaja, koncerata zahtjeva odobrenje organizatora događaja, te prijavu uporabe Agenciji za civilno zrakoplovstvo, odnosno prijavu vlasnika te operatera. Naš pravilnik dijeli dronove obzirom na njihovu masu, i to na klase. Tako postoje tri klase, s minimalnom masom do pet kilograma, a najvišom do i uključujući 150 kg.

Iako države članice EU imaju zasebnu zakonsku regulativu koja se odnosi na dronove mase do 150 kg, na samoj razini EU ne postoji ujednačen sustav regulacije. Odgovornost reguliranja dronova na razini Europske unije prepuštena je Europskoj agenciji za sigurnost zračnog prometa. Rascjepkanost regulacije među državama članicama otežava razvoj tržišta, jer ono što je na primjer u jednoj državi dozvoljeno za proizvođača, u drugoj nije. Prema dokumentu Europske komisije iz 2015. godine - Procjena učinka Prijedloga Uredbe o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva, manjkavost djelovanja Europske unije u oblasti dronova vidi se i kroz nedovoljnu naglašenost rizi-

Zastupnik u Europskom parlamentu Davor Škrlec

ka letačkih operacija dronova u postojećim propisima, kako na razini članica tako i na razini EU. Vrste rizika koje buduće zakonodavstvo o dronovima mora uzeti u obzir uključuju rizike u polju sigurnosti, privatnosti, osiguranja, ali i zaštite okoliša. Mogući sigurnosni rizici koji postoje korištenjem dronova su korištenje u nezakonite svrhe poput mogućeg špijuniranja, kažnjivih radnji, pa i terorizma. Privatnost građana u poglavito gradskim sredinama može biti povrijeđena kažnjivim radnjama poput nezakonitog snimanja, ucjenjivanja te sramoćenja. Povećanjem broja dronova u zračnom prometu može se očekivati i problem štetnih emisija te buke. Komisija je upravo u dokumentu Procjena učinka Prijedloga

Uredbe predstavila nekoliko načina mogućeg reguliranja pitanja dronova na EU razini. Prva opcija je proširiti regulaciju na EU razini na sve dronove, uključujući one ispod 150 kg. Druga opcija također bi uključivala dronove svih masa, ali s razlikom u kriteriju podjele, koji se bazira na rizičnosti letećih operacija. Ostaje još vidjeti kakve će konkretne korake Komisija i zakonodavna tijela Unije poduzimati u donošenju moćnijih instrumenata koji će zadovoljavati interese država članica i zadržati političku volju da se postojeći zakoni mijenjaju ili novi donose, a s druge strane omogućiti ujednačenu primjenu na razini cijele EU i olakšati pristup na jedinstvenom tržištu.

Tekst: Anamarija Musa

Europske vode - primjena EU zakonodavstva i rezultati

Slatkovodni sustavi Europe obiluju posebnom bioraznolikošću, unatoč činjenici kako sačinjavaju samo 5 % cijelog područja Europske unije.

Prema Europskoj agenciji za okoliš (EEA), slatkovodni sustavi danas su čišći nego prije primjerice 25 godina. Međutim, u posljednje vrijeme u središtu pozornosti Agencije, Europskih institucija ali i šire javnosti pitanje je prisutnosti zagađivača i ostalih tvari, poput lijekova, u sustavima slatkih voda Europe.

Slatkovodnim sustavima koji obuhvaćaju površinske vode poput rijeka i jezera te podzemne vode, prijete zagađenje sintetičkim i prirodno nastajućim tvarima koje ne utječu samo na vodeni okoliš nego i ljudsko zdravlje. Slatkovodne ribe i mekušci najbrojnije su životinjske vrste sustava slatkih voda te su u sve većoj opasnosti gubitka prirodnih staništa, oboljenja i uginuća. Pored pojave novih opasnih tvari, razlog za zabrinutost predstavlja i globalno povišenje temperatura te pretjerano crpljenje tih voda.

Donošenjem Okvirne direktive o vodama 2000. godine, Europska unija usvojila je zakonski okvir kojem je cilj zaštita svih voda Unije. Direktiva je prepoznala propuste u zaštiti slatkovodnih sustava te pružila smjernice i rok za ostvarivanje takozvanog 'dobrog ekološkog statusa'. Taj dobar ekološki status država članica dosegla je onda kada ispuni određene ekološke standarde kvalitete voda. Put prema ostvarenju takvog statusa za većinu država još je dug, prema izvješću Komisije iz 2012. godine, a sveukupni rezultat uloženog napora od strane svih država članica trebao bi biti konačan tek 2027. godine. Komisija je kritizirala nedostatak ambicije i inovativnih rješenja unutar država članica,

koje umjesto kreiranja mjera kojima će se brže i dosljednije provoditi ciljevi Direktive, slijede svoj uobičajeni pristup. Komisija je također navela kako su izvješća država o primjeni zakonodavstva često nedovoljno precizna u pogledu udjela različitih tvari u njihovim vodama. Sve to navodi na zaključak sporog i nepotpunog provođenja europskog zakonodavstva na nacionalnim razinama.

Povodom Svjetskog dana voda, 22. ožujka u Europskom parlamentu održana je konferencija pod nazivom Okvirna direktiva o vodama - Spas za europske vode. Cilj ove konferencije pod vodstvom Franca Bogovića (EPP) te Linnee Engstrom (Zeleni/ESS) bio je podizanje svijesti o važnosti Okvirne direktive o vodama u svjetlu nadolazeće procjene njezine učinkovitosti. Na konferenciji se raspravljalo o trenutnom stanju implementacije Direktive i važnosti održanja njezinih ambicioznih ciljeva.

Sudionici iz niza europskih organizacija i agencija dotakli su se aktualnih izazova te aktivnosti svojih organizacija. Genevieve Pons, predstavnica Svjetskog fonda za prirodu naglasila je kako je izvješće Fonda pokazalo dramatičan pad populacije slatkovodnih riba, za čak 31%, te zabrinjavajuću brojku od 25 000 hidroelektrana širom EU koje utječu na gubitak povezanosti, promjenu smjera vodenog toka i nanosa u rijekama. Valentin Opfermann, politički je savjetnik udruženja Copa Cogeca, glavnog lobističkog tijela europskih proizvođača hrane, koje predstavlja interese 23 milijuna farmara. Na konferenciji je ponovio važnost uloge koju farmeri igraju u održivom upravljanju vodama te njihovu tešku poziciju današnjice. Iako su farmeri upravo jedna grana koja doprinosi neželjenim posljedicama s kojima se suočavaju vode u Europi, oni su također prvi koji će biti pogođeni klimatskim promjenama koje pak utječu na stanje voda. Zaključio je kako farmeri potrebno uključiti u sve faze istraživačkog rada te ih pravilno educirati o načinima upravljanja vodom.

Komisija bi do kraja 2018. godine trebala objaviti novo, peto u nizu izvješće o primjeni Direktive. Njime će Komisija predočiti napredak u primjeni mjera iz Okvirne direktive o vodama u državama članicama. Posljednje takvo izvješće objavljeno je 2015., a pokazalo je općenito nezadovoljstvo i dugačak put država u ostvarenju značajnijeg napretka u poboljšanju stanja europskih voda.

Tekst: **Anamarija Musa**

U sjećanje na Fukushima prije 6 godina

11. ožujka bila je godišnjica nesreće na nuklearnoj elektrani Fukushima Daiichi I, koja je prouzrokovana potresom i 15 metara visokim tsunamijem u Tohoku regiji 2011. godine.

Nesreća je dovela do rastapanje jezgre u tri reaktora, eksplozija vodika i otpuštanja radioaktivnog materijala. Oko 150 000 ljudi je bilo evakuirano iz svojih kuća. Za ove ljude, kao i za regiju, ništa više neće biti isto: Unatoč svim pokušajima dekontaminacije koji su se izvodili unutar i oko kuća, razina radijacije nije spuštena do granice koja bi dugoročno bila sigurna, a ljudi će desetljećima biti i dalje izloženi povišenim razinama radijacije.

U veljači je Greenpeace International objavio izvještaj pod nazivom 'Nema povratka na normalno, nuklearna katastrofa Fukushima Daiichi. U dokumentu je opisana trenutna situacija i potencijalna izloženost radijaciji u liatu, gradu u Fukushima prefekturi. Krajem ovog mjeseca će se stanovnici, prvi puta od 2011. godine, moći vratiti svome domu. Za više od 6000 ljudi, ovo je vrijeme nesigurnosti i tjeskobe. Razina radijacije u okolnim šumama, koje su bile sastavni dio života stanovnika prije nesreće, su slične onima koje se trenutno mogu izmjeriti u zoni isključena u Chernobyl-u širokoj 30km – području koje je više od 30 godina poslije nesreće i dalje nedostupno i zatvoreno za naseljavanje. One koji razmišljaju o povratku muči nerazriješeno pitanje o tome kolikim količinama

radijacije mogu biti izloženi... pitanje koje ostaje neodgovoreno od strane Japanske vlade.

Nuklearna katastrofa u Fukushima iznova pokazuje opasnost nuklearnih reaktora. Nuklearna katastrofa šteti zdravlju lokalnog stanovništva te stvara veliki financijski teret društvu. Iako su neke države ukinule nuklearne elektrane zbog nesreće, druge nastavljaju ulagati u njih tvrdeći kako se ovakva nesreća nikada neće moći dogoditi u njihovoj državi. Međutim, ne postoje nuklearni reaktori koji su imuni na ljudske greške, prirodne katastrofe ili bilo koju drugu vrstu nesreće koja može dovesti do katastrofe. Milijuni ljudi koji žive blizu nuklearnih reaktora su pod rizikom. To što se dogodilo u Fukushima treba biti lekcija cijeloj Europi, gdje su mnogi stari i rizični reaktori

još uvijek u upotrebi.

Činjenica da su u Belgiji 2 reaktora u Tihange-u i Doel-u još u funkciji unatoč tisućama grešaka pronađenim u tlačnim ventilima, čije je porijeklo još uvijek nepoznato, ugrožava ne samo ljude u Belgiji već i susjedne zemlje. Isto se može reći i za stare nuklearne elektrane u drugim zemljama poput Fessenheim i Cattenom u Francuskoj. Odluka o produživanju rada starih reaktora ne bi trebala biti samo odluka jedne države pošto rizik premašuje državne granice. Potrebno je poduzeti više akcija kako bi se sačuvala sigurnosti Evropskih građana! Distribucija tableta joda sigurno neće velike rizike stvorene ovim vrlo opasnim izvorom energije.

Tekst: **Stop Climate Change**

#STOPGLYPHOSATE
EUROPSKA GRAĐANSKA INICIJATIVA

CILJ HRVATSKA:
8.250 *potpisa*

The Greens/EFA
In the European Parliament

STOP

GLYPHOSATE